

Ikke helt ferdigvaksinert

Per Fugelli
Vaksinen
 Mot frykt, terror og rasisme. 171 s. Oslo:
 Universitetsforlaget 2016. Pris NOK 299
 ISBN 978-82-15-02729-6

Lenge var Per Fugellis sosiale engasjement primært knyttet til klasseforskjeller og helse, altså et kjernetema i sosialmedisinen. De siste årene har han skiftet retning mot etnisk ekskludering, rasisme og fremmedhat. Både styrkene og svakhetene i dette engasjementet kommer tydelig til uttrykk i den lille boken *Vaksinen*, som for en stor del består av tidligere publiserte kronikker og bokkapitler. Boken uttrykker et konsekvent humanistisk verdissyn, som brukes til å påvise inkonsistens, hykleri og dehumaniserende språkbruk hos Fugellis motstandere. Samtidig er det en tendens til at boken er lite problematiserende og bærer preg av at forfatterens kunnskaper om feltet er noe ujevne.

Fugellis budskap kan kort oppsummeres som en appell til vår felles humanitet og en oppfordring til å navigere etter et moralsk kompass der alle mennesker har verdi, «uansett gud og hud».

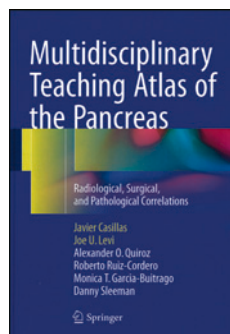
Etter et innledende essay følger de tidligere publiserte tekstene i kronologisk rekkefølge. Den første, hentet fra Fugellis tidligere bok *0-visjonen* (2003), er skrevet i etterkant av terrorangrepet 11. september 2001, mens den siste, fra februar 2016, advarer mot skremte og aggressive reaksjoner på flyktningkrisen. Innleggene dokumenterer særlig Fremskrittspartiets bidrag til epidemisk spredning av mistenksomhet, og forfatteren forsøker å «vaksinere» med faktiske motargumenter og appeller til tillit, sjenerøsitet og medmenneskelighet. Kronologien viser at grensene har flyttet seg, og at det særlig etter regjeringsskiftet i 2013 er blitt mindre kontroversielt å mistenkeliggjøre islam og muslimer generelt, enn hva som har vært tilfellet tidligere. Her ville for øvrig argumentasjonen ha vært ytterligere styrket om han hadde trukket inn flere eksempler, fra politikk og offentlighet, enn dem som kommer fra Fremskrittspartiet. Tendensen har nemlig vært at synspunkter og talemåter som lenge var forbeholdt politikere fra dette partiet, er blitt vanlige også andre steder.

For den som er enig med Fugelli, er både eksemplene og argumentene overbevisende. For dem som derimot befinner seg på den andre siden av det ideologiske skillet, kan han fremstå som lettvtint, selvgod og virkelighetsfornektende. For er det nå ikke engang et faktum at muslimer generelt har problemer med likestilling, ytringsfrihet og individualisme? Og er det nå så sikkert at det bare er rasistiske nordmenns feil at mange muslimske innvandrere faller utenfor? Kan det ikke være aspekter ved deres eget verdigrunnlag, deres familieorganisasjon og personforståelse som også hindrer likeverdig integrasjon i storsamfunnet? Fugelli er ikke fremmed for dette perspektivet, og i det innledende essayet innrømmer han at vaksinen har fungert dårligere enn forventet fordi diagnosen har vært for ensidig rettet mot ekskluderingsmekanismer blant nordmenn.

Thomas Hylland Eriksen

Professor, Sosialantropologisk institutt
 Universitetet i Oslo

Pancreas i bilder – og mye mer ...

Javier Casillas, Joe U. Levi,
 Alexander O. Quiroz et al.
**Multidisciplinary teaching atlas
 of the pancreas**
 1 045 s, tab, ill. Heidelberg: Springer, 20016.
 Pris EUR 180
 ISBN 978-3-662-46744-2

Bukspyttkjertelen fikk sitt navn (pancreas) i år 100 e.Kr., men ble første gang beskrevet mer enn 400 år tidligere. Claudius Galenus (138–201 e.Kr.), oppfattet at pancreasfunksjonen først og fremst var å beskytte de store kar bak pancreas. I dag er innsikten i og forståelsen av pancreasrelaterte sykdommer bedre, men vi er ikke i mål.

Redaktørene, alle fra Jackson Memorial Hospital i Florida, USA, har satt seg som mål å lage en samlet multidisiplinær bildebok om pancreas, der både fysiologi, patologi, godartede og maligne sykdommer er tatt med. Konseptet er å bygge kapitlene opp på de tre søylene radiologi, patologi og kirurgi. Hvert kapittel inneholder gode illustrasjoner, både fra det radiologiske feltet, makrobilder fra operasjonspreparater og histologiske snitt, men også andre didaktiske illustrasjoner. Teknisk kvalitet er god. Selve teksten er knapp, oftest nærmest punktvis. Hovedkapitler avsluttes med et sammendrag med en rekke «læringspunkter». Både hyppige, men også til dels svært sjeldne tilstander er tatt med. Referansene er relevante og oppdaterte. Layouten er tiltalende, og innbindingen er solid.

Dette er ingen lærebok, men et fantastisk supplement til enhver lærebok, og virkelig en bok for alle i det multidisiplinære teamet. I et eget sluttkapittel er det 41 illustrerte kasuistikker for egenervaluering.

Boken bør være et «must» for alle kliniske avdelinger som driver med utredning og behandling av pancreassykdommer, men også for radiologer og patologer som arbeider med slike problemstillinger. Prisen kan virke høy, men for utdanningskandidater og spesialister som ønsker å fordype seg innen dette fagfeltet, er boken virkelig en ny og annerledes mulighet til å lære mer – selv om det vil koste både tid og penger.

Jon Arne Søreide

Overlege, Avdeling for gastroenterologisk kirurgi
 Stavanger universitetssjukehus